Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Poenitentionarius

Johannes <de Garlandia>

[Köln], [12. März 1492]

Circa istum textū dubitat: Primo quid sit fides [...]

urn:nbn:de:bsz:31-293377

Visual Library

ſͤ pctōꝛ ꝑfcē cū corde ꝯfiteaꝛ cū ore
Si credat ſane corde fateatur ꝛ ore
poſtea ꝑſcrutenꝛ pctōꝛis crimina ſollerter
Poſt hec rimentur peccantis vulnera caute
peccatū ſͤ ꝯfeſſor
Contra naturam culpam non exprimat vllam
ſͤ pctō ſͤ hō .i. interrogeꝛ
Ne ſuper enormi (ſimplex ſi conueniatur
ſͤ pctō cogͣuit ad faciendū inducaꝛ
De quo nil ſciuit) ad agendum ſic moueatur
.i. ꝯiunx illꝰ pcti culpabilꝛ ſapiente
Uxor adulterij rea confeſſore perito
agat pn̄iam iniunctā viro ſuo
Sic luat admiſſa. ne ſit ſuſpecta marito

In iſta parte autor oſtendit quō confeſſor debet inquirere de peccatis Et diuiditꝛ. nam ꝑmo oſtendit q̄d confeſſor debet inquirere. Secūdo oſtē dit quid nō debet inquirere. Tercio oſtendit quō adultera debet confiteri Dicit ergo ꝑmo ſic. ꝙ in ꝑncipio ꝯfeſſionis ante omnia ꝯfeſſor debet in⸗ quirere de fide ꝯfitentis. qꝛ fides eſt fundamentū omniū virtutū. Deīn debet q̄rere de ſingulis pctis. ſed non debet q̄rere de peccatis ꝯtra natu⸗ ram. ne pctōꝛ poſtea moueaꝛ ad agendū talia peccata ꝯtra naturā que tn̄ prius neſciuit. Dicit vlterius. ꝙ vxor adultera debet ꝯfiteri ſapiēti con feſſori. ꝛ talis debet ſibi penitētia iniūgi ꝙ non habeaꝛ ſuſpecta a marito ſuo. ne inter virum ꝛ vxorem rixe ꝛ iurgia generenꝛ

Circa iſtum textū dubitaꝛ
- Primo quid ſit fides
- Secūdo quare ꝑmo querendū ſit de fide
- Tercio que req̄runtur ad ꝑfectionem fidei
- Quarto quid oꝑatur fides in homine
- Quinto in quibus peccatis non debet fieri multi⸗ plex inquiſitio
- Sexto quid ſit adulterium

¶ Ad primū dubium rn̄detur. ꝙ ſcḋm Apoſtolū fides ſic deſcribitur. Fi des eſt ſubſtātia reꝝ ſperandaꝝ argumento nō apparentiū Un̄ fides eſt ſubſtantia .i. fundamentū primi habitus virtutū. ꝛ eſt rerum ſperandaꝝ quia fides ꝓpter aſſenſum facit in nobis ſubſiſtere res ſperatas. ꝛ eſt argu mentū quod nō probat de nō apparentibꝫ ꝙ ſic ſint. Et dicitꝛ (non appa⸗ rentiū) quia fides noſtra manifeſtat illa q̄ per ſe non apparent Unde etiā magiſter ſententiaꝝ dicit. ꝙ fides eſt ꝟtus qua creduntꝛ que nō videntur

Ad ſcōm rn̄detur. ꝙ ideo in ꝯfeſſione primo q̄rendum eſt de fide. quia fides eſt fundamentū omniū aliaꝝ ꝟtutum. quod multiplr̄ patet. Primo nam qui vult ꝯtemplari ſine fide ſimilis eſt illi qui vult videre ſolem ſine oculis. Secūdo quia qui predicat ſine fide ſermonē fidelem nō loquitur. et cōparatur plumbo deaurato. Tercio quia qui oꝑatur ſine fide eſt ſimi lis illi qui ſtruit pulchra edificia ſuꝑ arenam. quia fundamentū nō ponit

Ad tercium reſpõdetur. ꝙ multa requirunt ad fidei ꝑfectionem. Pri
mum eſt ꝙ ſit charitate informata. ſicut fides marie magdalene. qꝛ fides
eius ipſam ſaluam fecit. ⁊ ideo ipſi dimiſſa fuerunt peccata multa. Secũ
dum eſt ꝙ ſit deuotione feruida. ſicut fuit fides mulieris. cui dixit xp̄s O
mulier magna eſt fides. Tercium eſt. ꝙ ſit bonis opibus approbata. ſicut
fuit fides ſancti cornelij gregorij ⁊ alioꝝ. Quartũ eſt ꝙ ſit fortitudine ro
borata. ſicut fuit fides ſancti ſtephani laurentij ⁊ alioꝝ martirum Quin
tum eſt ꝙ ſit humilitati ſubiecta. ſicut fuit fides beate virginis. que ait
Ecce ancilla domini ⁊c. Ad q̄rtum rñdetur. ꝙ fides multa bona facit
in homine Primo ſaluat hominẽ. vnde dictum fuit marie magdalene. Fi
des tua te ſaluam fecit. Secũdo mẽtem purgat. vñ in actibus apoſtoloꝝ
legitur Fides erat purificãs corda eoꝝ Tercio contra mundũ pugnat
Unde dicit Sancti per fidem vicerunt regnat. Quarto poſtulata impe
trat. Unde legitur O mulier magna eſt fides tua fiat tibi ſicut petiſti.
Quinto tp̄alia ꝯtemnit. vñ legitur In fide moyſes effectus ē dux iſrahel
Sexto ꝑſeuerare facit. vnde Ap̄l's ait Tu aũt in fide ſtas. id eſt perſeue
ras. Septimo iuſtificat. Unde legitur Credidit abrahã deo ⁊ reputa-
tum eſt ei ad iuſticiam. Octauo beatificat. vñ in euangelio Quia vidiſti
me thoma credidiſti. beati qui me nõ viderũt ⁊ crediderũt. Nono alias
ꝟtutes ſupedificat. quia eſt fundamentũ aliarum virtutũ Ad q̄ntum
reſpõdetur. ꝙ p̄ncipaliter in duobus peccatis nõ debet eſſe multiplex in
terrogatio. Primo in luxuria. ſ. in peccato ꝯtra naturam. qꝛ per hoc ſim-
plices (q'ui prius hoc peccatũ ignorauerũt) poſſent ſe mouere ad actum
Secũdo non debet fieri inquiſitio de auaricia. ⁊ ſpecialiter de turpi lu-
cro nõ debent ſubtiles fieri inq̄ſitiones. ne poſtea committãt quod p̄us ig
norauerũt. Ad ſextum rñdetur. ꝙ adulterium eſt alieni thori violatio.
Et dicit quaſi ad alterius thorum acceſſio. ⁊ poteſt vir tripliciter cõmit
tere adulteriũ. Primo quãdo ipſe eſt vxoratus ⁊ peccat cum aliqua mu
liere que eſt ſoluta. Secũdo modo fit quãdo vir eſt ſolutus ſed peccat cũ
aliqua muliere que eſt maritata. Tercio mõ fit quãdo vterqꝫ. id eſt tam
vir q̄ȝ mulier ſunt matrimonialiter alicui copulati. Et iſta ſpecies adul-
terij eſt ceteris grauior. quia ab vtraqꝫ parte cõmittitur adulteriũ. ſed in
alijs cõmittitur tm̄ ab vna parte.

exhortet sacerdos .i. ne iteꝝ in pctm̄ cadãt
Sepius ammoneat confeſſor. ne recidiuent
.i. ſi iteꝝ cadãt hortet ſe pctã ſua
Si relabantur moneat ꝙ confiteantur
quilibet ſe inordinate ſolitaria impediũt ſecreta fugito
Quiſquis amans loca ſola nocent loca ſola caueto
fugiãt modos ad ruinã inducẽtes
Et vitent cauſas ad lapſus allicientes
cures pñiam ꝑficere ſufficientẽ ꝓ pctis
Sollicites penam complere ſatiſfacientem
cuſtodiãt diligent cũ corde mẽbra luxurie
Ne ſeruent caute ſenſus cum pectore renes

ad malos caſus p̄dictoꝝ pronioꝛ ↄſuetudo
In prauos caſus borum procliuioꝛ vſus
graue plus obſeruare neceſſarium
Hoc eſt difficile magis ꝛ ſeruare neceſſe

In iſta pte autoꝛ oñdit quō ↄfeſſoꝛ exhortari debet pctōres vt deſerāt pctā. Et dr̄ ꝙ ↄfeſſoꝛ ſepius debet ammonere ↄfitentes ne iterū cadāt in pctā. Et ſi ceciderint iterū in pctā moneat eos ꝙ ſtatim faciāt ↄfeſſionē. Et ꝙ ille qui amat amoꝛe inoꝛdinato debeat vitare loca. Et ꝙ ipſe confitens impleat penitentiā ſibi iniunctā. et ꝙ vitet illa ꝑ que cadere poſſit in pctā. et ꝙ obſeruet caute os ſenſus coꝛ ꝛ renes. qꝛ illa prona ſunt ſꝑ ad peccandū. ꝛ ergo difficile eſt illa ſeruare. ſed eſt ſumme neceſſarium

Circa iſtum textū dubitaꝛ
- Primo quid ſit recidiuare
- Secūdo vtrum confeſſoꝛ poteſt capere iuramentū vel votum a ↄfitente ꝙ nō recidiuet
- Tercio vtrum opera viua prius facta mortificent per recidiuationem
- Quarto vtrum bona opera prius facta reuiuiſcant per penitentiā ſequentem
- Quinto quare amans debet cauere loca ſecreta
- Sexto q̄re os ſenſus ꝛ renes debēt caute ſeruari

¶ Ad primū rn̄detur. ꝙ recidiuare eſt iterū ſtatim poſt ↄfeſſionē in peccata cadere. ꝛ eſt valde horribile. qꝛ nocet multiplr̄ Primo qꝛ hō ꝑ pctm̄ ſecūdario ↄmiſſum fit impotētioꝛ ad ſurgendū. Scd̄o qꝛ culpa fit difficilioꝛ ad remittendū. Tercio qꝛ deus fit difficilioꝛ ad placandū Quarto qꝛ dyabolus fit difficilioꝛ ad expellendū. Et de iſtis oīb̄ poſſumus hr̄e exemplū in vulnere ꝑus ſanato. qd̄ ſi iterato aperiaꝛ tardius ſanatur q̄ꝫ ſi ibi vulnus nō fuiſſet Ad ſcd̄m rn̄detur. ꝙ nō eſt ſꝑ licitū capere iuramentū vel votū a ↄfitente ꝙ nō recidiuet. ꝛ h̄ ideo vt euitemus ꝑiculū. qꝛ ſi recidiuaret poſt iuramentū vel votū duplr̄ peccaret. ſ. recidiuādo ꝛ votū frāgendo. Sunt tñ aliq̄ caſus in q̄b̄ pt̄ capi iuramentū a ↄfitente ꝙ nō committat ampli⁹ talia pctā. ſ. qñ quis abſoluiꝛ ab excōicatōe Item qñ quis fuit incendiari⁹. Item qñ quis eſt heretic⁹ Item aliq̄s exñs in nephādo crimine Ad terciū rn̄detur. ꝙ duplr̄ opus dr̄ viuū. vno mō qꝛ efficitur a vita. ꝛ ſic opus factū in caritate nunq̄ꝫ mortificaꝛ Alio mō qꝛ efficit vitam ꝛ hoc duplr̄. vel quo ad ſubiectū ꝓprium. ꝛ ſic mortificaꝛ. vel quo ad ſubiectū alienū. ꝛ ſic nō mortificaꝛ. qꝛ venit ad gloriā electoꝝ Ad q̄rtū rn̄detur. ꝙ opera bona fcā in pctō mortali nunq̄ꝫ reuiuiſcūt ꝑ penitentiā ſequentē. valent tñ ad tria. vñ⁹ Que ſub mortali bona fiunt dant bona terre. Coꝛ faciūt habile. minuūt tormenta gehenne. Sed bona opa mortificata ꝑ recidiuatōem pñt viuificari ꝑ penitentiā ſequentē. ꝛ ꝑ grām ſuuenientē. vñ⁹ Illa reuiuiſcūt que quondā viua fuerūt Viuere nō pñt q̄ mortua nata fuerūt. Ad q̄ntum rn̄r. ꝙ amans dꝫ vitare loca ſecreta. qꝛ loca ꝛ tpa ſepius inducūt hoīem ad peccandū. ꝛ maxime ad luxuriandū vt ſolet dici in his v̄ſib̄. Si venere vitare velis loca tpa vita. Nā locus tempus pabula preſtat ei. Ad ſextum rn̄detur. ꝙ os ad duo deſeruit. ꝑmo quo ad ſaporē. ne g̃ homo peccet debet ſaporem ſuum ꝛ guſtum caute